

აქ ამ ებამად ყვავილი მძვინვარებს.
მაგრამ საკუროველი ის არის, რომ ეს
ავადმყოფობა უფრო პატარებს-კი
არა ჰკიდებს ხელს, არამედ—დიდებს.
ამ თვეში ორი ვაუ-კაცი იმსხვერპლა
ყვავილმა. თოვლი და წყალდიდობა
ჩევნსკენაც მეტის-მეტად დიდი იყო.
ნამუშავარისა ძალიან სიიაფეა. ფუთი
სიმინდი ექს-შვიდ შაურად ჰფასობს,
მაგრამ ამის მყიდველიც არ-ვინ არის,
რადგან სხვაგან წალება არ შეიძლე-
ბა უგზობის გამო და აქაურებს თა-
ვისიც ვერ მოუხმარიათ. ხალხი მე-
ტის-მეტ გაჭირებაშია, იმის გამო,
რომ წისქვილები ყოველგან წამსდა-
რია და სად დატევან—არ იციან.

ନେଇସ ଲୁଗିନିତ କ୍ଷେତ୍ରାଳ୍ପଦ୍ମବତରୀ, ମାତ୍ରକାଳ
କ୍ଷେତ୍ର ଦେଖିବା ଗ୍ରହିମ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରଙ୍କୁ ମୁହଁରୀ
ଏହିଏ ଉଚ୍ଛଵିଜ୍ଞାନରେ ଫୁଲିବାରେ; ମାର୍କାମିନ୍‌ଦିଲି
ତଥିଲି ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞାନିକରେ କାହିଁବେଳେ ମର୍ତ୍ତ୍ଵକାଳିର
ଶାଶ୍ଵତବ୍ୟାଧି ନିରନ୍ତରକାଳୀନ-ଲା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅନୁ-
ମଧ୍ୟବାହୀନେ ମାତ୍ରର ଶ୍ରୀମଦ୍ବିଷ୍ଣୋଦୟା, ଧୂକର-
ହିତ ପୁରୁଷବିନାନି, କ୍ଷେତ୍ରରେ ମର୍ତ୍ତ୍ଵକାଳିର
ବ୍ୟାଧ ଏବଂ ଧର୍ମବାହିନୀ, ଅନୁଗତରୁକୁ ଲୁଗିନି-
ବ୍ୟାଧ, କାନ୍ଦିଗନ୍ତରୁକୁ ଶ୍ରୀମଦ୍ବିଷ୍ଣୋଦୟା
ମର୍ତ୍ତ୍ଵକାଳିର ରା ଯାତ୍ରାର ପ୍ରକାଶକାଳିର, ଲୁଗି-
ନା-ଶ୍ରୀ କ୍ଷେତ୍ରର ଧୂକରାନ ଶ୍ରୀମଦ୍ବିଷ୍ଣୋଦୟା
ମର୍ତ୍ତ୍ଵକାଳିର ରା ଯାତ୍ରାର ପ୍ରକାଶକାଳିର, ଲୁଗି-
ନା-ଶ୍ରୀ କ୍ଷେତ୍ରର ଧୂକରାନ ଶ୍ରୀମଦ୍ବିଷ୍ଣୋଦୟା ପ୍ରକାଶ
ମର୍ତ୍ତ୍ଵକାଳିର ରା ଯାତ୍ରାର ପ୍ରକାଶକାଳିର, ଲୁଗି-
ନା-ଶ୍ରୀ କ୍ଷେତ୍ରର ଧୂକରାନ ଶ୍ରୀମଦ୍ବିଷ୍ଣୋଦୟା ପ୍ରକାଶ
ମର୍ତ୍ତ୍ଵକାଳିର ରା ଯାତ୍ରାର ପ୍ରକାଶକାଳିର, ଲୁଗି-
ନା-ଶ୍ରୀ କ୍ଷେତ୍ରର ଧୂକରାନ ଶ୍ରୀମଦ୍ବିଷ୍ଣୋଦୟା ପ୍ରକାଶ
ମର୍ତ୍ତ୍ଵକାଳିର ରା ଯାତ୍ରାର ପ୍ରକାଶକାଳିର, ଲୁଗି-

କାନ୍ତି ପୁଣ୍ୟ ଦେଇଲା ଏହା ମାତ୍ରିନ୍ ଅନ୍ଧା-
ରୀଦ ବ୍ୟାକମାନିଦିଗୁର୍ବେଳ ଏହା ଦେଇ ଶ୍ରୀକାଶ
ମନୋତ୍ତମାନରେ ଥିଲା କେବଳ କେବଳ । ମାତ୍ରିନ୍ ଯାନ୍ତିରିଲେ
ଏହାକୁ ଦେଇଲାବେ ପାଞ୍ଚମିଶ୍ରମ ମନ୍ଦିରରେ 197
ବ୍ୟାଳ । ଯେ ମିଶ୍ରମରେ ମନ୍ଦିରରେ ଥିଲା, ତାମି
ପାଞ୍ଚମିଶ୍ରମ 700 ଗ୍ରାମରେ ଉପରେ ମେତାରୀ,
ତଥା ପାଞ୍ଚମିଶ୍ରମ କୁଳରେ ଏହାର ମନ୍ଦିରରେ
ଥିଲାବେ ମନ୍ଦିରିଲା । ଯାନ୍ତିରିଲେ ଏହାକୁ
ମନ୍ଦିରରେ ଥିଲାବେ ପାଞ୍ଚମିଶ୍ରମ, ମେତାରୀ, କୁଳରେ
ଥିଲାବେ, ତାମିରେ ଏହା ସାତମାଶହରରେ ମନ୍ଦିରରେ
“ଅଜ୍ଞାନିମା” ମନ୍ଦିରରେ ଥିଲାବେ ଏହା କୁଳରେ
ପାଞ୍ଚମିଶ୍ରମ ଏହା ପାଞ୍ଚମିଶ୍ରମ କୁଳରେ ଥିଲା
ମାତ୍ରିନ୍ ଏହାକୁ ପାଞ୍ଚମିଶ୍ରମ ଏହାକୁ ପାଞ୍ଚମିଶ୍ରମ
ମନ୍ଦିରରେ, କୁଳରେ ଥିଲାବେ କୁଳରେ ଏହାକୁ

ეს ჩვენია და ოუცხოელ ახალი კო-
მ. ბევრიმა მითლანგ-მოფლანგა თა-
სი ავლა-ლიტება, გაღარიბ-გაღატა-
და, მაგრამ დღემდე არ გათავებუ-
ლა ეს პროცესი მიწების გაყიდვისა.
უცხოვოდ გვისურათებს ერთ-ერთ
1 რიგად გაღარიბებულს და უკი-
ურესს მდგომარეობამდე მიყვანილს
ხნაურის ტაპს რუსეთში რუსეთის

амонхенойло саტირоյоси ბ-ნი შედ-
инი თავისს „Пашехонская стари-
га“-ში: მდიდრად და უდარდელად
ცხოვრობდა თავისს მამულში ბ-ნი
ტრუნნიკოვი (ეს გვარი აქვს სათაუ-
რი, მაგრა არ არის მას მამა)

ად ძელი მოთხოვდას) და მასთან
ევრ სხვასაც აცხოვებდა თავისის
იმდიღრით; სამჯერ სამ-სამ წლობით
არშლად იყო ამორჩეული თავისს
აზრაში, მაგრამ დადგა 1861 წელი,
ამოართვეს გლეხები და ახალ ცხო-
რებისათვის მოუმზადებელმა აზნაურ-
ა... ბადენ-ბადენის ერთ-ერთ საზაფ-

ულო ბაღ მი აძოვეც თავი; აქ სა-
ნალო ყოველ „სტ., ST.“-ის დაძახება-
ხედ მორბოლა ხელსახოც ამოლლია-
ვებული, რათა სხვა მოსამსახურებედ
იდრე მისულიყო და ამ რიგად ერთი
მეტი „pour boire“-ი ეშოვნა; დი-
ოდ, უწინდელი მარშალი დღეს უბ-
რალო მოსამსახურე იყო. დავეხსნეთ
რაუხეთის ცხოვრებას და დავუბრუნ-
ან სტ. ST. დავეხსნეთ მოსამსახურე

დეთ ჩვენსას. ვგონებთ, არ შევც-
დეთ, თუ ჩვენი ზოგიერთთა მუ-
ქთა-მჭამლობა იმავ მიზეზს, ე.
ი. გლეხების განთავისუფლე -
ბას, მივაწერეთ. დავეხსნათ მიზეზე-
ბის ძებნასაც და მივხელოთ ფაქტს.
ფაქტი ის არის, რომ დღემდე თა-
ვი - პროცესობას კომისიუსი უკავ

զալ-ածաղաղութան Արու-Արութակ չը-
լլցիւ մամուլցիւ և գալազուն Նեցուն
եցլնու. Հանդիպու շու արա յե Տրո-
պրեսու, ցահնու հայսետնութ և իցեն-

შიაც, როგორც ყოველთვის ამგვარ
შეთხვევაში, კლასი იმგვარ ჩარჩები-
სა, რომელნიც სცდილობდნენ და
სცდილობენ ეს მამულები იაფად ჩა-
იგდონ ხელში და შემდეგ ორ და
სამ ფასად მიჰყიდონ გლეხებს; რასა-
კვირველია, რომ ამნაირ მიწის ფასის
აწევას ის შედეგი მოჰყვება, რომ ყო-
ველ გვარი მიწის მოსავალის ფა-

ფიამ საზოგადო ყურადღება მიიპყრო. აწინდელ ქართველ სტუდენტობას მეტად სანაცრელი და სახარბიელო დრო დაუდგა. მეცნიერების ტაძარში მოსწავლე ქართველისათვის იმაზე დიდი ბეჭდიერება სხვა რაოდ

უნდა იყვეს, როცა იმის სამშობლოს
თვით ეკროპის წარჩინებულნი პრო-
ფესორნი და მეცნიერნი გაფარიცე-
ბით თვალს ადევნებენ და სწავლო-
ბენ. კეთილ-შობილური სიჭაბუკე და
სიმხნევე, მამულის წინაშე მოვალეო-
ბა და პატიოსნება თხოულობს, რომ
ქართველი სტუდენტობა არ ჩამორ-
ჩეს ამ საზოგადო მისწავებას და
გულ-მოდგინებით შეუდეგს ჩვენის
წარსულისა და აწმყოს შესწავლას.
საჭიროა, დიდად საჭიროა, რომ მეც-
ნიერთა ღალადა და ძახილს ჩვენმა
სტუდენტებმა ბანი მისცენ და საქ-
ვეუნო, საერთო შრომას შეუდგ-
ნენ. თორემ აბა რასა ჰვავს, როცა
მეცნიერების ტაძრიდგან გვეაჯებიან
—ესა და ეს ცნობა მოგვაწოდეთო.
თუ სადმე სიმართლეა, სწორედ გან-
დედგან თქვენ უნდა მოგვაწოდოთ
სამეცნიერო ცნობები და არა ჩვენ
აქედგან...

პორტუგალიის.

ს. ვარილი, (სიღნაღის მაზრა):
ნესტან დარევანი რომ სწერს ტანიელს:
დაწ სოფელმან უარესი ჭირი ჭირისა
დამისართავა, ასეთი სტერე სწორედ
ჩვენ, გაჭირებეს დაგდებართა. მოგეხ-
სენებათ, წელს ქაზიერი დიდ-ძალი
შეურ მოგოდა. გაჭირები შერის მოსახუ-
ო ძალას წარმოადგინდა.

მოდპოება რამდენიმე ცნობა. ამ ცნობებიდან პირდაპირ სჩანს, რომ სულ ძველად საქართველოშიც ყვრელ წოდებული სექსებრივი აღრევა არსებდა. ისტორიკოსი და გეოგრაფიკოსი მოწმობენ, რომ კოლხიდაში კაცი და ქალი, თითქო პირუტყვნი იყვნენ, ცხადად და მოურიდებლად ჰქილიანი იმას, რაც ფარულად და ჩემად უნდა მოხდესო... არც შემდეგ დარჩენილა უყურადღებოდ ჩვენი ჩვეულება და შინაური ცხოვრება. მხოლოდ მაშინ, როცა საქართველოს მნიშვნელობა დაეცა, ცოტა არ იყვეს, ზურგი გვაძებიეს. სხვანი რად უნდა გავამტკუნოთ, როცა თვით რუსის მეცნიერნი და სწავლულნიც-კი დირსად არ სცნობდნენ, შრომა მიეღლოთ და შეესწავლათ საქართველოს და საზოგადოდ კავკასიის თავისებული წარსული და აწყობო. დიდი ხანი არის მას აქეთ, რაც ამ შეესწავლამ ფეხი აირგვა. ამ სანუგაშო ამბავის მიზნზე

ტორიის კვლევაზედ. წინად სიბრძ
ნის დასაბამად და დასასრულად რო-
მავლოთ სამართალი სწომდათ, ამ
სამართალში ეძებდნენ და ჰპოებდნენ
ყოველ საკითხაცის განმარტებას. მაგ-
რამ სოციოლოგიამ უარ-ჟყო ეს უსა-
ფუძვლო აზრი და შედარებათს შეს-
წავდას შეუდგა. რაკი მეცნიერების
საქმე ასე დატრიალდა, საზოგადოდ
კავკასიის და კერძოდ საქართველო-
საც ყურადღება მიაქციეს, ამათაც
ბედმა გაუღიმა. ცნობილი რუსის
მეცნიერი მაქსიმე კოვალევსკი, რო-
მელმაც ჩვენი სამართალი და ადათი
გააცნო მთელს ევროპას, საჭიროდ
ჰქონდავს, რომ დაარსდეს საკუთარი
დარგი მეცნიერებისა, რომელსაც საგ-
ნად უნდა ჰქონდეს კავკასიის შესწა-
ვლა — „კავკაზოვნადენიე“ . მართ-
ლაც-და, კავკასიისა და საქართვე-
ლოს ჩვეულებების და ადათის შეს-
წავლამ საკმაო ნათელი მოჰყონა სა-
მართლის პირვენლელ დროის ისტო-
რიას, რომელიც იქამდე წყვდიდით
იყო მოცული. პატივცემულმა მეც-
ნიერმა სხვებსაც სურვილი აღუძრა-
კავკასიის შესწავლისა. აზლა ევროპა-
ში საქართველოს სამართალსაც, მის
ჩვეულებას და ადათს იკვლევენ, იძი-
ებენ. ჩვენის სამშობლოს ეთნოგრა-

ისსენებდნენ ჩვენს სამართალს და
ისტორიას, ჩვენს წარსულსა და აწმ-
ყოს. კავკასია—ეს შეცნიერების და-
უშრეტელი წყარო და საუნჯე—და-
ვიწყებული იყო და არ ვის ახსოვ-
და: რასაკვირველია, როც ქართველ
სტუდენტობას ჰქონდა ხალისი და
სურვილი, დასწავებოდა ამ წყაროს
და ევროპული შეცნიერება შეეზავე-
ბინა სამშობლოს შესწავლით, მისის
საკუთარის კულტურულის ცხოვრე-
ბის კოდნით. იმ დროის სტუდენ-
ტობა მარტოდ მარტო ევროპის მე-
ცნიერებას მისდევდა და ყველაფერი
მშობლიური, ეროვნული, თავისებუ-
რი, ერთის სიტყვით—ყველაფერი
ქართული თითქმის არაფრად მიაჩ-
ნდა. მაშინ ბეგრძა არც-კი იკოდა
საქართველოსაც აქვს საკუთარი
სამართალი, თუ არა. თითონ ამ
სტრიქონების დამწერამა ძალა და
ღონე შეაღია „ПЕКОВСКАЯ Судная
Грамота“-ს და სხვა ამ გვარ ნაშ-

ლება უნაყოფოა, თუ ეროვნულს
გზას და მიმართულებას ასცდება.
რაც უნდა იყვეს, ჩვენი სტუდენტო-
ბი მაინც თავისს სამშობლოში უნდა
დაბრუნდეს და აქ მოღვაწეობას შე-
უდგეს. ხოლო რა სასარგებლო მო-
ღვაწეობა შეუძლიან აი თუნდ ახა-
ლგაზდა ქართველ იურისტს, რო-
მელმც საეროვნო სამართლისა და
უფლების ანბანიც არ იცის!...
თვით საფუძვლიანი და ვრცელი გა-
ნათლებაც ვერ უშველის მოღვაწეს,
თუ სამშობლოს წარსული და აწყო-
შესწავლილი არ აქვს. რასაკვირველია
უცხოეთელს მოღვაწეს და მოხელეს
კოტად თუ ბევრად, კიდევ მიეტე
ვება, როცა არაფერს ჩვენებურს კო-
დნის თვალს არ ადვნებს, მაგრა
ეს გონიერის სიბრძნევე ქართველობათ
ვის თვალთა სიბრძნევეზედ ბნელი დ
უარესია, ჩვენმა სტუდენტობამ ე
არასოდეს არ უნდა დაივიწყოს..

აწინდელ იურისპრუდენციის ახალი მიმართულება და მიმდინარეობა. ამ ახალ დროს იურისპრუდენციაში დიდი ცვლილება მოხდა, სამართლის შესწავლის მეთოდი სხვა გზას დაადგა. სოციალოგის აღორძინებამ დიდი გავლენა იქნია სამართლის ის-

